

БОРГОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В Україні через воєнні дії склалася складна економічна, політична ситуація. Вона є нестабільною, для врегулювання потрібно залучати іноземні запозичення. Це у свою чергу навантажує нашу економічну систему, адже, потрібно згодом виплачувати борги. Динаміку зміни державного боргу можна відслідкувати за даними таблиці 1.

Таблиця 1 – Показники державного боргу України

Рік	Державний борг (млн.грн)	Приріст (%)
2013	584 114	+13,3
2014	1 100 564	+88,4
2019	1 998 275	-7,9
2020	2 551 936	+27,7

Джерело: складено на основі [1].

Починаючи з лютого 2022 бюджет країни виконується за рахунок міжнародної фінансової допомоги. Від лютого 2022 до першого жовтня цього ж року, Україна отримала 19,4 мільярдів доларів грантів та кредитів. Надходження коштів з іноземних джерел є нестабільним але критично важливим для нашої держави. З лютого ці гроші покрили 36% витрат бюджету, податки та мита – 38%, друк гривні НБУ – 18%, військові облигації – 8%. [3]

До кінця 2022 року Україна має на меті укласти угоду про фінансову допомогу з Міжнародним валютним фондом. Після чого вона має отримати від 15 до 20 мільярдів доларів, які зможе виплачувати протягом двох чи трьох років. Загалом стан економіки досі важкий. [2].

Війна принесла і приносить багато збитків. З початком повномасштабної війни Україну покинуло понад 9 мільйонів осіб. Люди втратили роботу, житло. З країни вивозиться валюта. Робочі місця скорочуються. Військовий бюджет становить три чверті всього бюджету держави. Зараз Україна акумулює всі можливості для повноцінного функціонування країни у надзвичайних умовах. Є загроза, що сумарний обсяг боргу перевищить розмір валового внутрішнього продукту. Та це об'єктивною ситуацією для країни у якій іде війна.

Україна перетнула безпечний рівень боргу, при якому країна може вчасно на в повному обсязі погасити борг без допомоги фінансових організацій, а також має можливість запозичувати за прийнятими відсотковими ставками на ринку капіталу. Вважається, що такий рівень сягає 35% від ВВП.

Вирішити ситуацію із заборгованістю можна з допомогою декількох способів. Один із них – реструктуризація. Позичальник може попросити внести зміни у кредитний договір, коли він не має змоги його погасити. Суть полягає у зменшенні навантаження на постачальника.

Також популярності набирає конверсія боргу, яка має ще назву «борговий стовп». Тоді можна викупити борг або капіталізувати його чи конверсувати. Останнє полягає у заміні уже існуючих боргових зобов'язань на нові. Після закінчення війни Україна в найближчі роки буде перебувати у складній економічній ситуації. Ідеальним варіантом є хоча б часткове списання боргів. Це допоможе нашій державі швидше стати на ноги.

Результатом проведеного дослідження є оцінка стану боргової безпеки України. Розглянуто стандартні варіанти обслуговування боргових зобов'язань.

Перелік посилань:

1. Батракова Т. І. Структура, динаміка та сучасні тенденції зовнішньої державної заборгованості [Електронний ресурс] / Т. І. Батракова, А. А. Денисенко // Економіка та суспільство. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/339/324>.
2. У НБУ розповіли, скільки фінансової допомоги отримала Україна з початку війни [Електронний ресурс] // Слово і діло. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.slovoidilo.ua/2022/07/30/novyna/ekonomika/nbu-rozpovily-skilky-finansovoyi-dopomohy-otrymala-ukrayina-pochatku-vijny>.
3. Фінансова допомога від міжнародних партнерів [Електронний ресурс] // Українська правда. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/10/6/692303/>.
4. Механізми управління державним боргом [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/djtur>